

Bruto domaći proizvod (BDP) i stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2018. godinu

EUROSTAT je 13. decembra 2019. godine objavio podatke o bruto domaćem proizvodu i stvarnoj individualnoj potrošnji po stanovniku za 2018. godinu, iskazanim preko standarda kupovne moći. MONSTAT je učestvovao u ovom projektu zajedno sa nacionalnim statističkim institutima ostalih evropskih zemalja.

Bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2018. godini iznosio je 48% prosjeka EU.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU, i iznosi 261% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 51% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, koje imaju status kandidata ili potencijalnog kandidata za članstvo u EU, Crna Gora ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 48% prosjeka EU, dok se Srbija nalazi na drugom mjestu na nivou od 39% prosjeka EU. Sjeverna Makedonija se nalazi na nivou od 37% evropskog prosjeka, dok se Albanija i Bosna i Hercegovina nalaze na nivou od 31% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM među zemljama članicama u 2018. godini se kretala u rasponu od 56% prosjeka EU u Bugarskoj do 134% prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2018. godina, EU=100

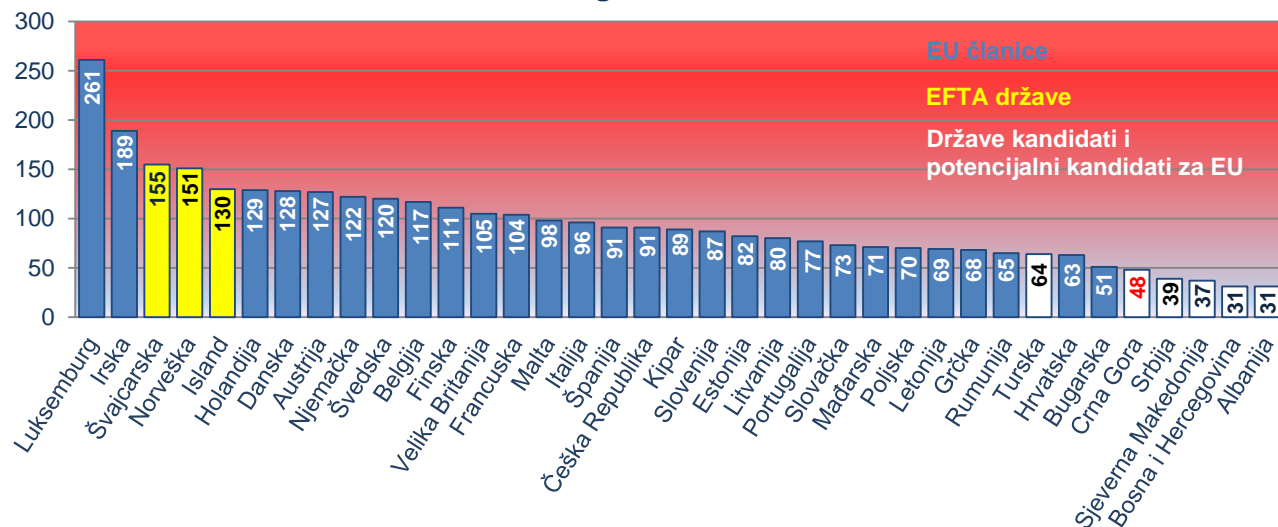
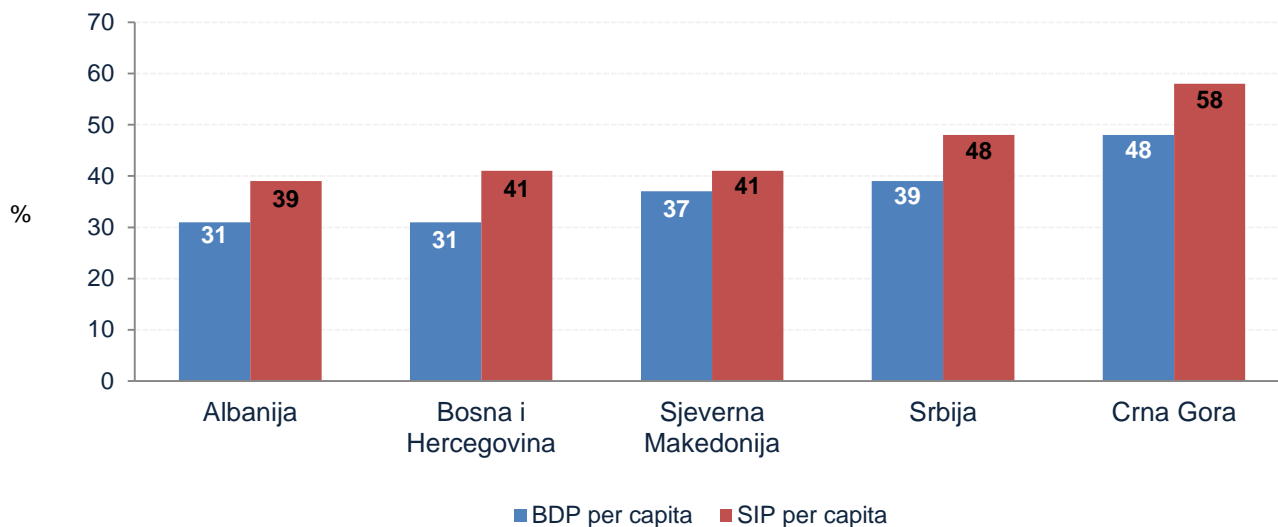

Tabela 1. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2018. godinu, EU=100

Država	BDP po stanovniku			SIP po stanovniku		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
EU	100	100	100	100	100	100
Euro-zona	106	106	106	105	105	104
Luksemburg	269	261	261	135	133	134
Irska	176	181	189	95	94	95
Holandija	127	128	129	111	112	113
Danska	127	127	128	113	114	114
Austrija	128	127	127	119	118	117
Njemačka	123	123	122	121	121	120
Švedska	123	122	120	112	111	108
Belgija	119	118	117	114	113	113
Finska	110	110	111	112	111	112
Velika Britanija	108	106	105	115	114	113
Francuska	105	103	104	110	108	107
Malta	95	97	98	78	78	80
Italija	97	97	96	98	98	98
Španija	91	92	91	90	91	90
Češka Republika	87	89	91	79	81	82
Kipar	87	88	89	92	93	94
Slovenija	83	85	87	77	78	79
Estonija	76	78	82	72	72	74
Litvanija	75	78	80	85	87	89
Portugalija	77	77	77	82	81	83
Slovačka	72	72	73	68	69	73
Mađarska	68	68	71	62	63	64
Poljska	68	69	70	74	75	76
Letonija	64	66	69	66	67	69
Grčka	68	67	68	77	76	77
Rumunija	59	63	65	65	69	71
Hrvatska	60	61	63	61	62	64
Bugarska	49	50	51	54	54	56
Švajcarska	160	155	155	127	124	124
Norveška	144	146	151	127	126	126
Island	129	129	130	114	116	118
Turska	65	65	64	67	68	67
Crna Gora	44	46	48	56	56	58
Srbija	39	38	39	47	47	48
Sjeverna Makedonija	37	36	37	42	41	41
Albanija	29	30	31	37	38	39
Bosna i Hercegovina	31	31	31	41	40	41

Izvor: EUROSTAT

Grafik 2. BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2018. godinu, poređenje sa zemljama okruženja, EU=100

Za zemlje koje imaju status kandidata i potencijalnog kandidata za članstvo u EU, prema konačnim podacima EUROSTAT-a, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 39% do 58% prosjeka EU. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Crnoj Gori i iznosi 58% prosjeka EU, dok je najniža u Albaniji sa 39% prosjeka EU.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP po stanovniku među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU28.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje i štampa Uprava za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 231-004; telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDA KOVIĆ

e-mail: contact@monstat.org